

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frc., $\frac{1}{2}$
an 9 frc., $\frac{1}{4}$ an
4 frc. 50 cm.

Focea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVI.

Blaj, 27 Octomvrie 1906.

Numărul 44.

EPISTOLĂ PASTORALĂ

PESTE

PUBLICAREA DECRETTELOR CONCILIULUI PROVINCIAL

AL' III. DIN 1900.

Nr. 2458—1906.

VASILE

din îndurarea lui Dumnezeu și grația
Sântului Seaua Apostolic al Romei
Episcop român unit al Lugoșului.

Veneratului Cler și credinciosului
Popor din eparhia de Dumnezeu păzită
a Lugoșului,
închinăciune și binecuvântare arhierescă.

Venerabili Frați! Fii întru Hristos
Prea iubiți!

Decretele Sinodului al treilea al Pro-
vinciei noastre bisericești de Alba-Iulia și
Făgăraș, ținut în Blaj la Sânta Mitropolie
în zilele 4/17—13/26 Septemvrie 1900, spre
pomenirea aniversării de două veacuri dela
încheierea Sântei Uniri cu Biserica Aposto-
lică a Romei celei vechi au fost aprobate
și consfințite din partea fericitului de veci-
nică pomenire vrednic Patriarh și Papă
Leon XIII. în ziua de 14 Ianuarie 1903.
Această prealaltă hotărîre a Seannului
Apostolic, a fost împărtășită Înalț Preasân-
țitului nostru Mitropolit Victor cu scrisoarea
Sacrei Congregațiuni de Propaganda Fide
din Roma de dto 21 Decemvrie 1905

Excelența Sa Înalț Preasânțitul Domn
Mitropolit a binevoit a împărtăși acest fapt
îmbucurător cu Episcopii sufragani în con-
ferința noastră episcopescă, ținută la 19
April 1906, când am rugat pe Excelența Sa,
ca să binevoiască a dispune și îngrijii pentru
tipărirea acelor Decrete, ca așa să le putem
trimite fiește-cărni Oficiu parohial și să le
putem publica în formă legală, ca să între
în vigoare și să fie observate de toți aceia,
pe cari li privesc.

Excelența Sa Înalț Preasânțitul nostru
Mitropolit s'a îndurat a îngrijii de publicarea
în tipar a Decretelor numite și cu Cerculul
nostru de sub Nr. XXVI—1906, s'a și spedit
pentru fiește-care Oficiu parohial câte un
exemplar legat din aceste venerate Decrete
ale Sinodului Provincial III. din anul 1900.

Nu ne rămâne deci altceva de făcut,
decât aceste Decrete să le declarăm de pu-
blicate, de intrate în vigoare și de obliga-
toare pentru întreg Clerul și Poporul cre-

dincios, aparținător diecesei gr-cat. române
a Lugoșului, incorporate Provinciei biseri-
cești de Alba-Iulia și Făgăraș.

Drept aceea noi, în puterea noastră
ordinare, în numele Preasânței, de o ființă,
nedespărțite și de viață făcătoarei Treimi,
a Tatălui și a Fiului și a sântului Spirit,
prin aceasta Decretele Conciliului Provincial
III. al Provinciei bisericești gr-cat. române
de Alba-Iulia și Făgăraș, celebrat la anul
Domnului 1900, dela încheierea sântei Uniri
200, le declarăm de publicate, și cu începere
dela ziua de 14/27 Septemvrie, sârbătoarea
Înălțării Sântei Cruci, obligatoare pentru
întreg Clerul și credinciosul popor apar-
ținător diecezei de Lugoș, încredințate și
supuse jurisdicțiunii noastre. Aceste De-
crete le vom observa noi înșine și cu dea-
dinsul vom grijii, ca să le observe întocmai
cu scumpătate și aceia toți, câți arhipăsto-
reștei noastre purtări de grijă sunt supuși.

Venerat Cler! Doriți și preaiubiți în
Hristos Fii!

Prilegiul sârbătoresc, ce mi-l dă publi-
carea acestor Decrete Sinodale de a vă vorbi
vună, nu-l pot lăsa nefolosit, să nu înșoțesc
adecă aceste Decrete de unele îndrumări,
tâlcuiri, observări și dorințe, ca astfel cetin-
du-le și studiându-le, să pătrundeți mai
bine rostul lor și intențiunea, ce a călăuzit
părinții Sinodali, la aducerea acestor hotărîri.

1. Titlul I. al Decretelor este închinat
întreg comemorării sârbătorești a evenimen-
tului aceluia mare, întâmplat înainte cu
două sute de ani, când părinții noștri la 5
Septemvrie 1700 au încheiat sânta Unire re-
ligioasă cu Biserica Apostolică a Romei
celei vechi. Cuvenitu-s'a și sfânt și evlavios
a fost gândul Părinților Sinodali, ca inau-
gurarea lucrărilor Sinodale s'o înceapă cu
sârbătorirea, pomenirea și eternizarea acelu
fericit eveniment, care a fost începutul unei
Legi noue, a noului Testament pentru po-
porul românesc, deopotrivă în privință reli-
gionară cât și culturală. Manifestul sântei
Uniri, pecetluit în Bălgradul Ardealului,
pentru poporul românesc a fost Tablele Legii
aduse de Moise poporului evreesc de pe
muntele Sinai. Unirea bisericească încheiată
cu mama Biserica romană marchează în
istoria neamului nostru tocmai așa o gra-

niță, ca și Crucea de pe Golgota. Unirea
a fost începutul renașterii neamului româ-
nesc, pecum jerifa adusă pe Golgota de
Cuvântul cel împreună cu Tatăl începutul
renașterii, a fost pentru întreg neamul omeneesc.

Adevărul acesta azi nu-l mai trage la
îndoială nici un fiu luminat al neamului.
Aceea ce putem deplânge este numai, că
n'au rămas românii totdeauna plecați la
sinul maicei lor iubițoare, a Romei creștine,
sub blânda și înțeleapta oblăduire a Patri-
arhilor Apusului, Pontificii Romei vechi.
Putem zice și noi cu dl D. Onciu: „Prin
Bulgari și odată cu dânșii noi am fost des-
părțiți de biserica romană, dela dânșii am
primit limba slavonă în biserică și stat, care
domină apoi viața noastră intelectuală până
în secolul XVII. Așa ne-a fost fatalul de-
stin al istoriei.”¹⁾ Ori cu George Șincai:
„Barem de nu s'ar fi întâmplat aceasta
(subtragerea românilor de sub jurisdicțiunea
Patriarhului din Roma), că românii mai je-
riciți ar fi fost de s'ar fi supus Patriar-
hiei din Roma, pecum s'au fericit alte nea-
muri, care înșiși le vedem.”²⁾

Cuvine-se așadar, Iubiților în Hristos
fii, ca și voi să vă uniți cu Părinții sinodali
și pururea cu laudă, cu recunoștință și cu
dreaptă mândrie să pomeniți evenimentul
mare dela anul 1700, și să socotiți a fi cel
mai însemnat titlu de laudă și glorie pentru
voi, că sunteți români uniți, pe cari de Ce-
tatea Eternă Roma vă leagă cu nedeslegate
legături unitatea credinței și a sângelui.
Aripile vulturului legiunilor sunt stropite de
sângele martirilor, iar sâmul de biruință
este Crucea sântă alui Hristos.

2. Simțământul de grațitudine și de
admirațiune față de părinții noștri, cari la
anul 1700 au înit legăturile credinței, gra-
gostei și supunerii canonice cu seannul fe-
ricitului Apostol Petru, vă crește și mai
mult într'ale voastre inimi, dacă veți trece
la cetirea celor decretate în al doilea titlu
din Decretele Sinodului Provincial III. În-
tr'acest titlu se normează constituțiunea bi-
sericeii noastre și se circumserie autonomia
ei în cuviute atât de limpezi, cât nici la o

¹⁾ Studiul: Papa Formosus în tradiția noastră
istorică.

²⁾ Cronica a. 869.

Indoială nu mai rămâne loc. „Asupra Provinciilor mitropolitane de Alba-Iulia și Făgăraș, afară de sântul Scaun Apostolic al Romei... cârnia aceea este imediat supusă, nu se poate recunoaște altă autoritate eclesiastică mai înaltă, decât Sinodul său provincial.“¹⁾ Și mai la vale se decretează: „Cu excepțiunea Scaunului Apostolic și a Legatilor lui, nici o altă autoritate bisericască, afară de cea a provinciei noastre bisericăști, nu este îndreptățită a deprinde vre-o putere, jurisdicțiune ori ingerință asupra așezămintelor provinciei noastre mitropolitane.“²⁾

Dacă cele decretate în acest al treilea Sinod Provincial cu privire la drepturile, privilegiile și întregitatea bisericii noastre românești unite, le vom asemăna și întregi cu cele decretate anterior în Sinoadele Provinciale I. din anul 1872 și II. din 1882, atunci vom ajunge la aceea convingere, că biserica noastră particulară e întemeiată întru toate pe așezămintele apostolice și pe decretatele Sinoadelor ecumenice; — mai mult, că dintre toate bisericile, ce se numesc *răsăritene*, biserica noastră românească unită întrunește în sine măsura cea mai desăvârșită adevăratele instituțiuni ale bisericii răsăritene, care nu cunoaște altă constituțiune, decât organizarea după provincii bisericăști. Astfel nu a fost numai un act de prevenire, ci deplinul adevăr l-a rostit la anul 1886 Cardinalul Simeoni. — de fericită pomenire, — către repausatul mare mitropolit Ioan Vancea: „Ecclesia vestra praecellit inter omnes rituum orientalium Ecclesias“; ceea-ce pe românește însemnă: „Biserica Voastră întrece pe toate bisericile de rit orientat“.

¹⁾ Titl. II., Cap. I., §. 1.

²⁾ Titl. II., Cap. I., §. 3.

Să cunoașteți din toate aceste, Iubiți fii în Hristos, înțelepciunea Părinților noștri dela anul 1700, cari s'au întors la sântul mamei, la Biserica Romei, bine știind că Sântul Scaun Apostolic nu cere dela noi alta, decât să păzim unitatea credinței, dragostea împărtășirii și supunerea canonică față de următorul Sântului Apostol Petru, cărnia domnul Hristos a încredințat păsterea mieluleșilor și a oilor, a credincioșilor, preoților și episcopilor, îndemnându-l să întărească pe frații săi.¹⁾

Astfel decretatele celor trei Sinoade Provinciale au făcut din biserica noastră o cetăție puternică și bine îngredită, un liman de adăpostire a limbei și legii, un port de scăpare, la care pot să ajungă valurile furtunoase ale mării agitate de vifor, dar nu pot s'o surpe, pentru-că cetăția noastră se razimă de stânca Vaticanului, unde domnește Petru, căruia Domnul a făgăduit, că porțile iadului nu-i vor birui.²⁾

În titlul acesta al doilea din decretatele Sinodului Provincial III. s'au îngrijit Părinții Sinodali nu numai de întărirea bisericii noastre față de atacurile, ce ar putea s'o ajungă *din afară*, ci s'au îngrijit și de întărirea *interioare*, cari să unească într'un singur trup viețuitor pe toți membrii bisericii, dela cap până la cel din urmă mădular. Lucru foarte înțelept; că dacă se cere în ori-ce societate, omenească unirea factorilor, cari compun societatea, apoi o asemenea unire, spirit de solidaritate, de ordine, disciplină și supunere, să poftescă mai vârtos în biserică, unde ținta e Dumnezeu, și unde însuși Dumnezeu a hotărât rolul fiecărui membru, sancționând și pedeapsa pentru cei neascultători: „De nu

¹⁾ Luca XXII. 32.

²⁾ Mat. XVI. 18.

va asculta nimeni de biserică (de focurile statorite în biserică), să-ți fie ție ca un păgân și vameș.“

S'au îngrijit deci Părinții Sinodali de hotărâri potrivite, cari se asigură conlucrarea armonică a membrilor ierarhiei, a episcopilor cu mitropolitul, dând expresiune dorinței vii, „ca toate cestințele grave, cari ating întreaga Provincie eclesiastică, cum sunt: congrua clerului, limba liturgică, autonomia... să se pertracteze de toți episcopii în conferențe, ori în Sinoade provinciale, și nimic momentos și de interes comun pentru Provincie să nu facă, fără de știrea și conlucrarea episcopilor.“¹⁾

Tot asemenea s'au adus hotărâri sântare față de preoții, cari ar trece peste cerul lor de activitate. Iată §§. 2 și 3 din același Cap. II, Titlu II: „Preoții peste cerul de activitate încredințat lor, nimic nu pot face fără de știrea și învoirea episcopului. De aceea acest Sinod provincial îndrumă pe toți preoții acestei Provincie, ca în afaceri, cari nu cad în sfera de competență a lor, și mai vîrtos în afaceri de congrua, de îmbunătățire a beneficiului parohial, cari toate cad în sfera de competență a Ordinariatului, fără de învoirea episcopului, să nu recurgă la forurile din afară.“ — Mai departe se zice: „Din punct de vedere al imunității bisericăști, preoții, cari cauzele ținătoare de competența forului bisericăesc le-ar duce la forurile civile, vor fi pedeșiți cu toată vigoarea sancțiunilor canonice.“

Hotărârile aceste din a mea parte cu scumpătate le vom ține și cu încredere aștept, ca și voi cu toții întocmai să le țineți. Voi, iubiților fii, sunteți puși, să conduceți la pășunile vieții vecinice pe credincioșii încredințați păstoririi voastre. Drept aceea

¹⁾ Titl. II., Cap. II., §. 1.

FEUILLETON.

Notițe și impresii.

Dela adunarea „Asociațiunii“.

II.

Până la București.

(Continuare și fine).

Și într'adevăr valea Prahovei îți desvăluie la tot pașul priveliști și măndre, și noue și îndrăznețe. Munții, ce se desfac de amândone părțile, munții împăduriți, rupturile caprițioase în stâncă unde și unde, în jos valea strimțată pietroasă, delături cu un drum de țară, cum nu se poate mai bun, și săltăreata suriță de apă inte, care nu face alta, ci se tot adună și iar se împarte în fașii subțiri arginții de-alungul pietrișului mult din alvia ei neobicinuit de largă pentru un riulet, ca dânsa. Priu cotiturile ei a silit meren drumul de fer s'o treacă pe poduri sunătoare, svelte. Numai după ce o vezi înțelegi „Prahova“ lui Coșbuc. Cantoneriile, gările sunt elegante; nu se zărește sala de așteptare pentru clasa III. În regiunea aceasta nu prea se vede urmă de țaran la muncă. Trei-patru copile cu vitele la păscut, încolo mulți nădrăgari. Nici nu ști de-sate sau orășele așezămintele, pe cari le vezi în fuga trenului. Dar îndată se descopere taina, dela Azuga în jos. Fabricile dese îți spun, că ești într'un ținut de industrie, unde chipurile muncitorilor nu-s lu-

minate de lumina soarelui, ci de electricitate, un ținut, unde nalpita viața modernă a motorilor de tot felul, unde n'are să te surprinză mulți nădrăgari și oameni smoliți. Atâta numai, că țaranii și de aici vor fi ca și pe la noi; nu vor înțelege așa pripit, cum le-au venit, mașinile acestea, ce umplu cu hoarțele lor ținutul acesta, cum vor înțelege străinii, ce se adăpostesc pretutindenea, unde fumul cărbunilor de piatră a început să se răspândească odată în aer.

În curând mirosul gren de petrol ține într'una, vestind o regiune foarte bogată în astfel de izvoară. Prahova saltă meren speriată par'că, pe când cerul nu voaște să se mai limpezească.

La Sinaia ajungem nu peste mult. Un popas de 5 ceasuri avem aici. Un prietin, ce a mai umbat pe aici, stărue să pornim îngrabă la deal, ca să putem vedea ceva. Mergem pe muchea dealului, ce desparte valea Peleşului cu reședința de vară a familiei regale, de oraș. Trepte iuți, de nu se mai gată. Când eșim de-asupra, ne pomenim înaintea casarmelor. Soldații stau în grupuri și povestesc, vre-o câți-va adună rufeile, ce le-au întins pe pajiste, să se uște. Sant veseli, s'aud și injurături ca și pe la noi, iar frumoasă vorbă, împestrițată cu termeni militari, ce acum li auzi mai întâi, face așa de bine. În fond se ridică munții înalți, ca un piept uriaș încremenit în stâncă. Pe vârfuri plutesc neguri, și deci nu se poate vedea, până unde impune. Acolo la poale chiar îmi spune prietinel, că-i „cuibul prietesei“, dar nu putem merge până acolo, căci la 2 era ordinarul să fim la gară să vedem pe Vodă, ce pleca la București. — Apucăm la dreapta printre brazii înalți,

puternici, frați buni cu cei, dintre cari veniam.

Și atunci când luminișul se arată din nou, suntem în preajma castelului regal.

Tot ce am văzut aici, nu întrece mărețea undulare în vânt a tricolorului nostru, a sfântului steag, ce ne chema de-asupra castelului regal. Steagul acesta a schimbat de-odată toată împrejurimea, a dat alt înțeles munților de pază, altă liniște codrilor bătrâni, alt cântec spumegosunii Peleş. Și tot atunci înțelegem mai bine, ca nici când în viață, ce înseamnă acelea trei colori. Armaturi vechi, ce se pot vedea sub o poartă, sunt tot așa de aspre, de necioplite, dar grele, ca și piatra munților din jur. Și iată și cea dintâi relicvie din războiul pentru neatârănare: poarta cetății Vidinului. Numai dacă prin mâna te convingi, că-i îmbrăcată în platoșe de fier. Are pentru ce să fâlțae mândru tricolorul.

Suveranii, se înțelege, nu mai așteaptă până să mergem noi la gară, ci pe când eram încă în preajma castelului, veni vestea că trăsura va trece numai decât. Și când trăsura se ivi, glasul de aramă a trimbițelor prinse ca un fulger toată valea Peleşului, izbîndu-se mănios de stânci, răsuna limpede ca o alarmă grabnică în înălțimi, și atunci, fără de voie, inimile începură să bată mai tare, ochii se umeziră, voința se întări, ca și când ar fi să dai îngrabă pept cu un dușman, ori care ar fi. Gardiști, în fața cărora păzau, îndreptate spre palat tunuri din război, învian depărtările, umpleau văile, cu oțelite glasuri de trimbiță.

Și poate cel mai adânc glas din tine, îți spunea în clipele acestea: Am văzut România.

Înainte de toate și peste toate de binele spiritual al credincioșilor vostri aveți să vă îngrijiți. Aceasta nu eschide, ca să vă ocupați de toate lipsele și nevoile poporului vostru. Voi după poziția voastră sunteți chemați să fiți conducătorii firești ai credincioșilor. Aceasta se vede limpede din numirea, cu care vă întâmpină poporul când vă zice: Părinte. Numele acesta cuprinde în sine un ideal, un program întreg de acțiune, o lume de idei. Acest nume are să fie fala, bucuria, mângâierea și — *răsplata* voastră. Ocupați-vă dar de toate nevoile credincioșilor vostri, fiți totdeauna și în toate părintii lor. Să nu uitați însă, că *principala* voastră chemare este îngrijirea *spirituală* a credincioșilor. Prin urmare ori ce acțiune ați voi să faceți, mai înainte să cumpăniți, oare de folos este ea pentru înaintarea binelui al credincioșilor vostri. Acesta trebuie să fie criteriul tuturor acțiunilor voastre: *binele spiritual al credincioșilor*. Faceți tot ce înaintează acest bine spiritual; încunjuțați ori ce ar putea împedea acest bine spiritual, și pe lângă aceea mai încunjuțați ori ce ar putea jigni interesele parohiilor voastre, ori ar putea să îngreuneze în ultima sa consecință libertatea de acțiune a Ordinariatului diecezan. Și fiindcă în cazuri concrete e greu a judeca, ce înaintează și ce împedecă binele spiritual al credincioșilor, ce este spre folos ori spre dăuna parohiei ori a școlii, ce poate fi spre ușurarea ori îngreunarea guvernării diecezane, de aceea rogu-vă să ascultați de Decretul Sinodal, care zice: „Preoții peste cercul de activitate încredințat lor, nimic nu pot face fără de știrea și învoirea episcopului”.

Și să nu vi-se pară greu cuvântul acesta Sinodal. Dela voi nu vă cere Dumnezeu altă socoată, decât aceea, oare îngrijit-ați după cuviință de credincioșii din parohiile voastre.

Dela Noi însă va cere în samă și sufletele voastre și ale credincioșilor din toată dieceza. Voi, iubitorii sîi, vă aflați în vale: pe voi vă scutesc dealurile din jur și codrii. Noi suntem puși în vârful dealului, pe Noi ne ajung toate vânturile, toate vijeliile. Cu spiritul vostru de subordinațiune, cu dragostea voastră de fii ascultători, adunați-vă dar în jurul Nostru, ca în voi să găsim și noi codrul verde al credinței și nădejzii nemuritoare, care și pe noi să ne apere și întărească spre a putea da față cu vijeliile, ce ar năvăli asupra Noastră.

3. Al treilea titlu din decrete tractează despre cultul dumnezeesc, și anume despre sânta liturgie, despre biserici și despre cimitere.

Nici că s'ar fi putut altfel. Acei Părinți cari s'au adunat pentru comemorarea actului santei uniri și cari au întărit cu noi decrete caracterul răsăritean provincial al bisericii noastre pe temelul așezămintor apostolice și ale Sinoadelor ecumenice, nu puteau să-și privească lucrarea lor determinată fără a readuce și cultul public extern al bisericii la aceleași așezăminte curate și nefalsificate ale bisericii apostolice din Răsărit.

De aceea adus'au mai întâi foarte în sâmnate hotăriri și prescrieri pentru deamna celebrare a santei liturgii, în care sub forma pâinei și a vinului să aduce Părintelui ceresc aceeași jertfă, care s'a adus pe Golgota, anume Domnul Nostru Isus Hristos.

Centrul fiștecării cult e jertfa, deoarece jertfirea este cel mai întocmit act, spre a mărturisi cu semne văzute atărnaarea noastră dela Dumnezeu și domnia Lui peste toate. Fără jertfă nu ar fi lipsă de preoți, fără jertfă nu este biserică.

S'a convenit dar a-se face îngrire, ca sânta jertfă liturgică să se aducă lui Dumnezeu așa precum se cuvine sfințeniei sale

nețărnutite, pentru faptul, că acela, care jertfește și care se jertfește unul este: însuși Domnul Nostru Isus Hristos. Și dacă toate cele sante cu sântenie sunt a să lucra, atunci mai vartos cu sântenie și încă cea mai mare sântenie este a se face totul în jurul acestei mari și dătătoare de viață jertfe.

A insista pe rând asupra singuraticelor dispozițiuni din decrete nu află de lipsă; ele sunt foarte lămurite și nu au lipsă de tale deosebit.

Mă voiu restringe la următoarele observări:

Nici o învoire, în cele ce privesc modul de a celebra sânta liturgie, vor avea voie a introduce frații preoți.

Limba liturgică a bisericii noastre este cea română; altă limbă liturgică nu vor putea folosi preoții noștri, nici nu vor întruibuința alte cărți liturgice, decât cele edate cu auctoritatea Sântului Scaun Apostolic și cu aprobarea Ordinariatului Mitropolitan. Rubricile din aceste edițiuni se vor observa întocmai și nici adăugeri nici omiteri vor fi permise. Ori-ce abatere într'un lucru așa de în sâmnat va trage cu sine urmările prevăzute în santele Canoane.

Fiind jertfa liturgică lucrul cel mai sânt, să cuvine ca toate câte au atingere cu această sântă jertfă să fie curate și sante.

Înainte de toate să fie sânt însuși preotul liturgisitor, anume să fie curățit de ori-ce păcat, aducându-și aminte de cuvintele înfricoșate ale sântului Apostol Pavel: „Cel-ce mănâncă trupul Domnului și bea sângele Lui cu nevrednicie, judecată lui își mănâncă și bea.”¹⁾... E adevărat că sânta liturgie își produce din partea sa efectele sale independent de vrednicia preotului. Însă e limpede că altcum privește Tatăl Ceresc la jertfa, ce i-o aduce Avel, decât la jertfa.

¹⁾ I. Corint. I, 27.

Mănăstirea Sinaii, după ceea din'ainte, îți lasă impresia colorilor, bogății, și a gustului. Cu ceea ce ai simțit mai înainte e mai înrudită clădirea veche din fața bisericii, adevărata „mănăstire”, care poate să-ți deie de gândit, dar nu te mai mișcă. Baptisterul, paraclisele întunecate par așa de moarte, fără nici o vlagă, ca un loc pustiu.

Am ajuns apoi, tot cu pretinul de drum într'o suburbie, mahală cum se zice, din Sinaia, unde-unde era cât se poate de murdar și niște căsi sărăcăcioase, de par'că ai dat pe alt tărâm. Aci mi-a fost dar să văd și vita cea mai mică, ce am putut să văd, de când sunt. Un boulean vinețiu, da ști mai mic ca un câțar. Nu m'am putut răbda să nu zic tare, când am trecut: „Ce mai vită măi, că stă să fie una cu pământul!” Da românul de colț: „Mică die, da trage cât zece de cele mari!” — o fi trăgând ei, dar par'că totuși ar fi păcat să înjugi un așa marafetu pământului!

Acum, după-ce am văzut Sinaia, am fi dorit cu toții să fim la București, căci toți veniam dela câte-va nopți nedurmite, da așa numai de-un ochiu. Dar dela patru până la 10, când vom sosi mai este puțin.

La gară din Sinaia un domn, ce-mi spunea că-i în vilegiatură aci, mă întrebă că cine-i acela, ce poartă cilindru. Era un preot. „Cum la Dvoastră e voie să poarte?” Cum să nu, fie-care își acopere capul cu ce vrea. „Da ia spune-mi die, cum se pot cunoaște la dv. preoții uniți de cei neuniți?” „Nu se prea pot d-le, mai ales când călătoresc.” Domnul privi nedumerit: cum să nu se poată cunoaște?” Cine știe ce gânduri

de deschilnire va fi avut în căpătina lui despre „desbinarea” dela noi, când se aștepta, ca preoții să se poată nesmintit deosebi unii de alții.

Să mai cumpărăm câte- ceva de prin gară, și ne urcăm în vagoane. Nu-mi mai eșia din urechi larma, ce-o făceau în gară niște hamali, ce trebuia să cântărească enferele mari, ce aveau să plece de-odată cu un alt tren, nu al nostru. La început mi-se părea că vreau să se bată, să-și izbească în cap enfere mai mici, numai târziu am băgat de seamă, că ei se ajută, și tot năcazul era acolo, că erau prea grăbiți de doamnele, ce așteptau la spatele lor, să isprăvească odată.

Dintre gările, ce urmează, să stă mai mult la Câmpina, pe care înainte o știam numai după numele Hajden. Eram convins de-acasă, că și mormântul Iulia e aici la Câmpina.

Firme mari, uriașe în tot cuprinsul. Fabrici destule și aici, iar în gară se capătă struguri, poame, pește, până și lapte acru. Pești buni, numai nu-ți da nime o bucată de hârtie, căci vânzătorul grăbit de după tarabă, și-ar svării și jos, numai să scape odată de tine, să poată da la alții.

La o gară mai mică, se da jos lume multă. În apropiere e târg acum Dumineca după amiază, așa cum e la noi o măturie peste săptămână. Costume foarte frumoase își joacă schinteile și înfloriturile bogate, și foarte deosebite. Poți zări în grabă până la 5—6 variații. Câți-va feciori mândri, ca niște grenadiri, și fete înalte, zdravene.

Cei ce vând însă poamele, strigă de-ți i-au auzul, și macină într'o minută de douăzeci de ori, ce are de vândut.

Dela Câmpina încolo începe să însere. În Ploesti, la otelel dela gară a criticului Gherea-Dobrogeanu, se ia cina. Însuși el stă după masa de socoată în fund, cu un ajutor mai tinăr lângă dânsul. Trece însă, să văd cât se poate și orașul. Cel dintâi „muscal” e surugiul, ce ne duce în oraș, ori mai bine pe vestitul lui bulevard. Pagubă că-i întunerec și nu prea sunt lumini, să se vadă.

De aici încolo, e partea grea a drumului. Nu mai vezi nimic, de dormit n'ai unde și nu poți.

Lumina cea dintâi, ce vestește apropierea de țintă, vine dela expoziție, ne spune un conductor. Ori de unde ar fi, numai s'ajungem odată.

I. Agărbloeanu.

**Cărți postale ilustrate,
cu vederi din Blaj.**

*Bucata 6 fileri. — Suta 5
cor. franco.*

ce i-o aduce Cain. Și preotul, care se apropie de sânta jertfă liturgică, pătat fiind cu păcate grele, este întocmai lui Cain. Ispitiți-vă dar, fii întru Hristos, preaiubiți, ispitiți rărunchii și măruntașile sufletelor voastre, curățiți-vă de ori-ce întinâțiune a păcatului, ca nevinovați, să puteți sta pururea înaintea înfricoșatului jertfelnic al Domnului.

Curate ca neana trebuie să fie și toate cele, ce se țin de serviciul liturgic, anume: altariul, ornatele sacre, potirul, discul, buretele de curățit discul, pânzele pentru potir, antimisul. Să nu se pună pe altar, decât ceea-ce să cere la celebrarea sântei liturgii. Toate să aștepte îndată privitorului, că ne aflăm în sânta sântelor, pe muntele cel sânt al Golgotei, unde Fiul lui Dumnezeu se jertfește neîncetat pentru a noastră mântuire.

Altă observare am privitor la obligamentul purtătorilor de oficii parohiale, de a celebra sânta liturgie pentru credincioșii concrezuți griji lor spirituale. „Purtătorii Oficiilor parohiale, sunt datori a celebra pentru credincioșii lor în persoană și în parohie, și numai în caz de pedecă adevărată și gravă pot să fie supliniți prin alt preot. Zilele, în cari sunt datori purtătorii oficiilor parohiale a celebra s. liturgie pentru credincioșii lor, sunt toate Duminecile și toate sărbătorile de peste an. A aplica liturgiile în acele zile pentru alții nu este ertat, nici stipendiu misal nu se poate lua după liturgiile acele.”¹⁾

Aceste prescrieri Sinodale să și-le însemne bine frații preoți așezați în păstoria sufletelor. Lipsirea credincioșilor din respectivele parohii de foloasele neprețuibile ale s. jertfe liturgice este nu numai o neglijență gravă, ci o transgresiune păcătoasă, este păcat greu nu numai în forul conștiinței, ci este un delict canonic, care atrage cu sine urmările cele mai severe ale ss. Canoane.

Cu toată gravitatea auctorității Noastre arhiererești îndemnăm deci pe toți purtătorii de oficii parohiale, ca să nu cuteze a părăsi parohiile lor în zile de Dumineci și sărbători, ci să-și țină de cea mai sântă datorință în acele zile a celebra s. liturgie în biserică parohială și anume pentru credincioșii griji lor concrezuți. Iar dacă ceva cauză foarte însămnată i-ar sili a se depărta din parohie în cutare zi de Duminecă ori sărbătoare, pe lângă aceea, că vor avea a-se îngriji de suplent, din caz în caz vor avea să-și ceară concesiune dela respectivul purtător al Oficiului protopopesco.

Asupra dispozițiilor privitoare la primirea de intențiuni missale manuale nu mai insistăm deosebit, decât renoim pe lângă cele cuprinse în Decretele prezente toate cele dispuse în Circularele emantate de aici sub Nr. XXII—1891. IV—1898 și XL—1904.

Capul II. din acest Titlu III. prescrie forma bisericilor întru toate amăsurat prescrierilor tipice din biserică răsăriteană, mobilarea din lăuntru până la amănunte, forma iconostasului, pictura pereților și a cerimei, cu un cuvânt are de seop a restaura și în manifestația din afară vechile forme și tradiții apostolicești nefalsificate.

La acest loc cu deosebire vom a atrage atențiunea preoților noștri asupra următoarelor:

Să poarte cea mai mare grijă, ca bisericile atât din afară, cât și în lăuntru să fie strălucitoare de curățenie. Întru vizitarea celor 84 parohii din dieceză, la cari am ajuns

¹⁾ Titl. III., Cap. I, 12.

până acum, cu bucurie sufletească am aflat bisericii, în cari ordinea și curățenia ce domniau, te îndemneau la evlavioasă rugăciune. Am aflat însă și biserici de acele, în cari tocmai contrare simțăminte se nășteau. Cunosc bine lipsa și sărăcia noastră, dar sărăcia și necurătenia și neorânduiala nu sunt același lucru. Fie o biserică ori cât de modestă, ordinea și curățenia o fac prețioasă și scumpă. Podoabele din afară, obiecte de mult preț, arată bunăstare materială, însă curățenia și ordinea arată bogăția sufletelor, dragostea către casa Domnului, care este loc de rugăciune și poarta raiului.

În scopul de-a ține bisericile în bună rânduială recomandăm și noi cu Sinodul înființarea de reuniuni femeiești parohiale. Formulare de statute să află la Oficiul nostru diecezan.

Alt lucru, pe care îl recomandăm spre deosebită luare aminte este, ca pe s. masă, pe prestol, asemenea pe masa de proscemie să se pună două acoperitoare sau fețe de pânză albă, una mai groasă, alta mai fină. Sântul altar poate fi împodobit jur împrejur cu lucruri de mână, cu materii colorate, broderii și altele, dar pe fața meselor să pot aplica numai acoperitoare de pânză albă, cari totdeauna să fie strălucitoare de curățenie.

Cu ocaziunea celebrării sântei liturgii să ardă pe altar cel puțin donă lumini de ceară.

În urmă, după-ce în s. Chivot se pătrează s. Caminecătura pentru morboși, adevăratul Trup și scump Sângele Mântuitorului, la iconostas de-asupra ușilor împărătești va fi a-să așeza o candilă cu oleu, care să fie totdeauna arzând spre închipuirea vânaiei de dragoste, ce pururea zina și noaptea trebuie să mistuiască inimile noastre către Mântuitorul Hristos.

Cap III. din Titlu III. al Decretelor prescrie unele îndrumări salutare privitor la cemeterele, unde zac întru așteptarea învierii de obște, osâmintele înaintașilor noștri.

Biserica dintru început a fost cu cea mai mare venerațiune către locurile acele, unde se îngropau trupurile credincioșilor repausați. Cele dintâi cemetere au fost catacombele. Cine a avut fericirea să viziteze o catacombă, acela singur va putea istorisi emoțiunile sante ce l-au cuprins la vederea pietății, cu cari primii creștini venerau locul de odihnă a repausaților părinți și frați ai lor.

Până și popoarele păgâne venerază locul, unde se află așezate trupurile înaintașilor. Turcii ori-ce conturbare, vătămare sau murdărire a locului de îngropare o țin de crima cea mai mare.

S'a convenit așadar, ca și Sinodul al treilea provincial, să reimprospeteze cele statorite îndată în primul Sinod provincial, privitor la cemetere, ca acele cu adevărat să fie loc vrednic de odihnă a părinților și fraților noștri în Domnul adormiți.

În adevăr dacă privim la cele mai multe cimetere, o adâncă întristare trebuie să copleșască inimile noastre. Cele mai multe sunt lipsite de ori-ce îngrăditură, nu vezi plântat un arbor, o floare nu e sădită pentru a împodobi mormintele, cari cuprind în recele sân pe aceia, pe cari atât de mult i-am iubit, și cari pe noi ni-au iubit. Nu e rar cazul, că în cemetere se vede pascând turma rămătorilor ori alte dobitoace.

Înbiți Fii! O astfel de stare rușinoasă nesmintit are să înceteze. Cu drept cuvânt

zice Sinodul, că neîngrijirea cemetereilor arată și vădește degenerarea sentimentelor. Noi adăugem, că arată lipsa credinței în învierea de obște. Că dacă viață ar fi sufletele noastre credința, că toți cei-ce sunt în morminte, la sunetul trâmbiței se vor scula, neglijierea cemetereilor nu ar fi cu putință.

Lăsăm dar tuturor purtătorilor de oficii parohiale și senatelor bisericesti, să-și deie toată silința, să desfășure tot zelul pentru a face, ca după edificii sânt al bisericii, îndată, în al doilea loc să fie îngrijit, împodobit și întocmit cemetereul. Și în scopul acesta cu mult succes se va putea cere ajutorul reuniilor femeiești parohiale pentru înfrumusețarea bisericilor.

4 Titlul al patrulea din decretalele Sinodale cuprinde hotărârea importantă despre edarea cu tălc a sântei Scripturi.

Lucrarea contemplată e peste măsură de lipsă, deoarece o asemenea edițiune la noi lipsește cu desăvârșire și clerul nostru e împedecat a soarbe din izvorul cristalin al înțelepciunii dumnezeiești. Dar e și grandioasă această lucrare, și dacă, ajutorând Domnul, va fi cu bun succes terminată, ea va forma cea mai frumoasă pomenire a ducentenariului Sântei Uniri, precum și o neperitoare glorie a părinților Sinodului al treilea provincial, cari au hotărât săvârșirea acestei lucrări.

* * *

Iubiți Fii întru Hristos! Am tălcuit vouă pe scurt decretalele Sinodului III. al provinciei noastre bisericesti de Alba-Inlia și Făgăraș. Am arătat, că acela formează o cetățuie nouă de apărare a autonomiei noastre bisericesti, și un noi îndreptar pe calea restaurării așezămintelor noastre bisericesti pe temelile nefalsificate ale constituțiunii apostolice a bisericii Răsăritului.

Fie ca toate cele intenționate de Părinții Sinodali să aibă succesul dorit, ca astfel biserică noastră să poată fi pururea liman neînvișor de mântuire pentru toți fii săi, și încă întru nenumărate veacuri să vestească mărirea acelor Părinți, cari la anul 1700 au descoperit și reaşternut calea spre adevăratul destin al neamului nostru.

Și ca toate așa să se întâmple, drept arvună a darurilor cerești cu toată dragostea de părinte vă împărtășim tuturor binecuvântarea noastră arhierescă.

Dat în Lugoj din curțile Reședinței noastre episcopesti la anul Domnului 1906, în ziua de 14/27 Septembrie, Sărbătoarea Înălțării cinșitei și de viață făcătoarei Cruci, a treia aniversare dela întronizarea Noastră în Scaunul episcopesc al Lugojului.

Episcop VASILE.

Dela Congregațiunea comitatului Alba-inferioare. — *Onorată redacțiune!* Raportul publicat în Nr. 43 a. c. al „Unirei”, despre cele petrecute în congregațiunea ținută la Aiud în 15 Octombrie, nefiind complet, vin a-l întregi prin următoarele:

Îndată după deschiderea ședinței au prestat jurământul obișnuit 6 oficiali distinși cu titule, între aceștia a fost și tânărul preotor din Aiud dl dr. Aurel Sava, numit protopretor onorar. Ne bucurăm de distincțiunea unicului Român, ne bucurăm de prezent la administrațiunea comitatului Alba-inferioară; și sperăm, că aceia, cari i-au recunoscut vrednicia de a-l distinge, nu se vor margini la atâtea, ci-l vor și promova. În numele celor

distinși a mulțamit comitetului și congregațiunii dl dr. Rónay, avocat în Blaj, care a fost numit proto-fiscal comitatens onorar.

Propunerile comitetului permanent au fost primite fără disensiune, afară de ceea referitoare la alegerea de sub-notar în Tŭr, la care a făcut contra propunere bine motivată profesorul Precup, susținut fiind prin un discurs elocvent al dîni deputat dietal dr. Iulia Maniu, cum amintește și raportul din nrul trecut. La votare însă Românii au rămas în minoritate. La retractarea deciziunii trimisă de comitatul Nyitra, de a se ruga guvernul, ca să iee măsuri mai severe pentru înfrânarea pressei naționalistilor, comitetul permanent a propus, ca și comitatul nostru să se alătore la a cea deciziune. Față de propunerea comitetului permanent de canonic din Blaj, dr. Izidor Marcu, din incredințarea membrilor români ai congregațiunii a făcut contra propunere, invitând Congregațiunea, ca să se pună simplaminte la arhiv deciziunea comitatului Nyitra. Motivele aduse de dl dr. Marcu au fost cam acestea:

a) Este lucru de toți cunoscut, cumea în comitatul Alba-inferioară între locuitorii de diverse naționalități nu există certe și dușmăni, cari ar dă anză la vre-o nedumerire. Nici presa naționalistă, care recunoaștem că este un factor important în viața noastră publică, și nici alți factori nu agită contra ordinii publice ori contra statului; ci astfel așternerea de adresă la Înaltul Guvern, pentruca să iee măsuri excepționale contra agitațiilor naționaliste, este cu totul fără temei. Sunt la noi divergențe de păreri și de vederi, de acestea însă există în orice societate. Ele sunt manifestări ale aspirațiilor legitime, ce le are o partidă sau alta, și e bine să fie cunoscute, căci numai așa putem judeca asupra lor, și conduși fiind de bunăvoință înmormântată și de echitate putem ajunge la înțelegere, când e vorba de promovarea binelui comun și a intereselor publice. Deci a recurge la forța legilor excepționale pentru suprimarea aspirațiilor legitime ar fi nu numai o mare greșală, ci și o mare nedreptate.

b) Ce privește presa românească politică, în comitat avem numai o foaie „Unirea”, aceasta, ca și presă românească peste tot, nu atîță, ci luminează și orientează poporul român. Este adevărat, că presa română ca opozițională, critică politică dominantă, dară în viața publică critica sănătoasă și dreaptă este salutară, e chiar necesară. Ea e aceea controlă pururea trează și severă, care pe mulți îi împedecă dela căderea în necorescitanță, spre ce li-se ofere așa de des prilej. Dară în critică presa română nici pe departe nu scrie în tonul vehement, obicinnit în presa magiară opozițională. Publiciștii noștri sunt interpreți desinteresăți ai opiniunii publice românești; ei nu se bucură de subvențiuni nici din o parte, (după cum a dovedit cu date pozitive dl deputat Szemere Miklós în parlament, că se bucură presa magiară de subvențiuni grase dela stat, bănci și societăți sub diverse titole. Onoare excepționale!) Cum scrie presa slovacă, pe care au avut-o în vedere domni dela Nyitra, noi majoritatea, dacă nu chiar totalitatea membrilor din această congregațiune nu știm, după ce limba slovacă nu o cunoaștem. Cum venim Onorată Congregațiune, să judecăm în necunoștință de cauză și să osindim o presă, pe care nu o cetim și nu o cunoaștem decât din spusele altora. Deci verdictul, care îl propune comitetul permanent, ca să-l aducem, e neîntemeiat și nedrept. Vă asigurăm, Domnilor, că în ce privește promovarea binelui public și cultivarea adevărului patriotice, nu avem lipsă de lecțiuni, și nu primim lecțiuni dela nimene; ne știm datorințele și le împlinim.

c) Pe noi ne cuprinde mirarea, că același comitet permanent, care la punctul precedent, a recomandat hotărîrea cetății libere regești Sopron, pentru înaintarea unei adrese la guvern, spre a asigura libertatea pressei, vine acum și recomandă decesiunea dela

Nyitra, postind măsuri severe și excepționale pentru suprimarea pressei naționaliste; și aceste măsuri reacționare le urgitează acum în secolul al XX, când până și în Rusia se proclamă libertatea gândirii și a cuvîntului, libertatea presei. Unde e aici liberalismul cel atât de mult bucinmat!

d) Să-și aducă On. membri aminte cu cât entuziasm și cu cât însuflețire luptan pentru garantarea libertăților publice înainte cu câte-va luni. Cu câtă indignațiune condamnău procedura ministrului Lányi, care prin procurorii săi de noapte aplică față de presa națională magiară măsurile excepționale, aduse la timpul său contra asociațiilor. Timpurile sunt schimbăcioase și e un joc periculos a făuri arme contra altuia, cari azi-mîne pot fi țintite asupra ta. La noi legea de presă este destul de severă, și față de presa naționalistă se aplică cu destulă severitate. On. Congregațiune, dacă nu stă în puterea noastră a îmblânzi legea de presă, și a asigura în țara noastră pressei, fără deosebire de limba, în care e scrisă o libertate cât mai largă, cel puțin să nu venim a cere introducerea de măsuri neîntemeiate, nedrepte, reacționare și periculoase, cum propune comitetul permanent, ci însufleții de idealurile libertății pentru toți fiii patriei, să decidem a pune simplaminte la arhiv hotărîrea comitatului Nyitra. După-ce în discuțiunea aceasta au mai vorbit prof. Dr. Raț din Blaj, prof. Fogarasi din Aind, adv. Parita din Alba-Iulia, și protofiscal comitatens Dr. Garda, comitele suprem a dispus votare, și votând pe lângă propunerea D-ului Dr. Marcu numai membri români, a fost primită cu majoritate de voturi propunerea comitetului permanent. Tot pe baza motivelor de mai sus, a făcut Dl Dr. Marcu propunere și pentru punerea la arhiv a deciziunii comitatului Temes pentru înfrânarea agitațiunii naționaliste. Membrii neromâni însă, cari formează majoritatea, au votat pentru propunerea comitetului permanent, care pârînește decisiunea celor din comitatul Temes. Că românii vor rămănea în minoritate, au știut înainte, dară s'au făcut contra-propuneri, ca să nu se poate zice, că membrii români consimt cu comitetul permanent. Apoi minoritatea Românilor, în congregațiune are acel pond moral, că ea reprezintă majoritatea populațiunii din comitat. În congregațiune nu s'a ales comitetul permanent pe un period de 5 ani, cum se zice în raport, ci s'au ales 5 membri în comisiunea administrativă pe anii 1907 și 1908. Dintre 5 membri, cari au fost în această comisiune și până aci, 4 au fost realeși, iară în locul al 5-lea a fost ales cu majoritate de un vot Dl conte Teleky Árvéd, obținând 64 voturi față de Dl Dr. Marcu cu 63 voturi. Învingerea cu un vot încă e a se atribui răspândirei de știri false, că Dl Dr. Marcu ar fi ținut panegiricului bătrănuului Axente, și ar fi avut rola principală la înmormântarea lui în Blaj. Dacă pe lângă toată agitația, bazată pe știri false, cari însă la Aiudeni ușor află crezământ, au învins kossuthiștii cu un singur vot, e dovedă, că le stau rân acțiile. — Cor.

Noutăți.

Știri personale. Escelența Sa I. P. S. D. Mitropolit Victor, după-ce a fost primit de Sântia Sa Papa în audiență privată, a plecat din Roma, Vineri, la Neapol, de acolo a cercetat institutul, în care se crește copii rămași după criminalii duși în robie: valle dei Pompei, ridicat de avocatul Bartolo Longo; și de aci s'a dus la Bari. Acolo s'a închinat moaștelor s. Nicolae, arhiepiscopul dela Mira Liciei, făcătorul de minuni. De aci apoi a plecat spre casă, trecând prin Ancona, Ravenna și Veneția. Iar azi în 26 crt. cu trenul accelerat a sosit în pace, deplin sănătos la reședința sa, lăsând frumoase amintiri, pe

unde a umblat și aducând cele mai bune speranțe pentru biserica noastră. La mulțiani!

Din Arhidieceză. Cu terminul de 15 Noemvrie n. se escrie concurs pentru completarea parohiei *Niragteu* (distr. *Mureș*). Emolumentele sunt: casă cu trei încăperi de grădele cu șindia, în stare mijlocie; două grajduri de blane și în mijloc șură, toate sub coperiș de pae; culină de vară coperită cu scânduri, în stare de ruină; fântână. Porțiune canonică de 19 jug. 338°, din cari 2 jug. cositor; lecticalul și stola îndatinată. Venitul congrual 581 cor. 66 cor.

Regele la Gödöllő. Pe la jumătatea lunii lui Novembre Majestatea Sa va călători la Gödöllő node va rămănea până la 1 Decembre. La 25 Novembre va deschide sesiunea delegațiilor. În timpul cât va petrece Regele la Budapesta, va acordă de vre-o câteva-ori audiențe generale; tot în acest timp vor fi multe petreceri la curte.

Promoție. Dl *Emil Nestor*, fiul directorului nostru dela școala civilă de fete, Silvestru Nestor, — Sâmbătă în 27 crt. să promovează de Doctor în medicina universală la universitatea din Cluj. — Felicitările noastre!

Hymen. *Victoria Partene* și *Ioan Barna*, învățator, anunță cununia lor, care se va celebra Duminică în 28 Octomvrie n. a. c. în biserica gr.-cat. din Maieru.

„Reuniunea Sta Maria” a credincioșilor gr.-cat. din Dumitra și-a ținut *prima adunare generală* în 21 Septemvrie a. c. la sârbatoarea Nașterii Precurratei. După rapoartele prezentate. Reuniunea în decursul anului s'a nzuit să țină treaz simțul de moralitate în membri prin rugăciuni private și solemne, prin împărtășirea deasă cu s. Sacramente și prin alte acte de pietate. Numărul membrilor Reuniunii e de 119; averea Reuniunii e de 345 cor. 28 fl., depuși parte la institutul de păstrare „Iulia”. La sfârșitul adunării s'a cetit o dizertație despre beție, și s'au dat mai multe sfaturi despre neștința de a-se îndatora poporului. — Dumitra la 18 Oct. 1906. *Aurel Marcu*, m. p. președinte. *Simion Coman*, m. p. secretar.

„Revista economică”, organul băncilor române a trecut de sub direcțiunea dlui dr. C. Diaconovich, în a dlui *Ioan I. Lăpădatu*, secretariul băncii „Ardeleana” din Orăștie. Suntem deplin convinși, că sub noua direcțiune această revistă va lua avânt și va deveni cu adevărat un bun povățuitor a institutelor noastre de credit, cari în timpul din urmă — unele — au alunecat de pe terenul plin de încredere, cu care erau privite.

„Economul”, societate pe acțiuni, institut de credit și economii, a deschis la 15 n. l. c. o *filială înregistrată* în Ludosul-de-Mureș, conducerea acestui institut este depusă în mâinile probate ale dlui Dr. Ioan Oltean, avocat. Dăniță Muntean, proprietar și notar penz. și Vasiliu Morariu, învățator. Filiala va face toate operațiunile de bancă obicinnite și în special va primi depuneri și va acordă împrumuturi cambiale și ipotecare în cele mai avantajoase condițiuni.

„Teșana”, Capitalul acestei bănci fiind subscris deja, din cari mai au coale de subscris, cum și toți aceia, cari au signat acții sunt recercați să snodeze listele de subscriere împreună cu 30 cor. de acție la institutul de credit „Patria” din Blaj, având să urmeze constituirea societății în primele zile ale lunii Noemvrie c.

Convocare. Despărțământul „A.-Iulia” al Reuniunii învățătorilor din Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș conform §-ului 21 din statute, își va țineă *adunarea de toamnă* Duminică la 4 Noemvrie n. a. c. în comuna Oiejdeea.

Necrolog. † Văd. *Rafila Selagian* născ. Papp, după un morb greu și îndelungat, provazută cu s. Taine a muribunzilor, în etate de 66 ani și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, în 19 Oct. 1906.

Odihnească în pace!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Spiritismul.

(Continuare.)

Mai sunt și alte răspunsuri de felul acestora, dar fie de ajuns cele citate, ca să se vadă, că spiritele, cari produc fenomenele spiritiste, aieva sunt spirite necurate.

Încheiu cu cuvintele medicului *Dr. Lapponi*.¹⁾ „Noi suntem siliți să vedem în fenomenele spiritiste manifestări de ord preternatural. Îndeșert s'ar încerca cineva să nege ordul acesta a priori, înzadar și-ar bate capul să-l combată a posteriori. Scos pe ușe, el întră iarăși pe fereastră. Îi poate strămăta cineva cercul de activitate, dacă voiește, dar nu se poate nimici cu totul; căci și dacă îl negăm cu gura, îl simțim în lăuntrul nostru, în jurul nostru, deasupra noastră, pretotindenea. Spiritismul dovedește în modul cel mai necontestabil, ce numai se poate pofți, supranaturalul, pe care raționalismul împreună cu materialismul s'au silit cu încăpăținare, în decurs de veacuri, să-l nimicească, să-l extermineze, dar totdeauna zădarnic. Și, — umilire specială, cu care a pedepsit Dreptatea dumnezeiască pe cei îngâmfăți —, cei ce combat cu mai multă îndârjire supranaturalul în lucrurile religiunii, sunt între cei dintâi, cari îl recunosc în fenomenele spiritismului“.

„Poate că va zice cineva, că lucrarea și energia puterilor naturale, deja cunoscute, ar putea fi împiedecate și modificate de alte puteri fizice acum necunoscute, dar a căror existență și natură va putea fi dovedită în venitor. Nici noi nu tragem la îndoială, că aceasta se poate admite ca ceva posibil, cel puțin pentru oare care faptă particulară, și în special pentru formele acelea de telepatie, cari se reduc la o simplă vedere clară în depărtare, ca în cazul lui Swedenborg, istorisit de Kant și expus și de noi. Dar noi facem observarea, că chiar și dacă am presupune, fără să concedem, posibilitatea unor astfel de aserțiuni, aceasta s'ar putea întâmpla cu unele fapte spiritiste, și cu altele înrudite cu acestea, dar nu se poate întâmpla cu toate. Pentrucă e mai mult decât absurdă posibilitatea, ca *ființele înțelegătoare să fie tot una, după legea naturală, cu un mineral, cu o plântă, cu o mobilă, ca să între în raporturi și în conversații plus minusve de fleacuri cu ființe omenestii. Totdeauna va fi mai mult decât absurd, ca obiectele neînsușite să vorbească, după legea naturală, limbi diferite, cu semne alfabetice convenționale; ori să spună, ca niște dascăli, lucruri abstracte și încălcite. E mai mult decât absurd, ca scrisorile să se facă de sine, fără ceruză, fără penă, fără cerneală, pe foi închise între place de sticlă, sub ochii mai multor zeci de observatori atenți și adese necredincioși. E absurd, ca un viețuitor să se afle, după legea naturală, în același timp în două locuri depărtate. E absurd, ca cei morți de vre-o zece ani, să trimită, după legea naturală, scrisori din lumea cealaltă referitor la unele afaceri rămase după ei, spunânduși părerea cu caracterele caligrafice proprii, la simpla invitație a unui pierdevară, ori curios, care le turbură liniștea din mormânt. Este și va fi totdeauna mai mult decât absurd, ca după simplele puteri naturale, să se întoarcă morții spre a se materializa pentru un timp oare care, cum zic spiritiștii, în formă vizibilă, ori și pipăibilă“.*

„Cui va trebui să ascriem așadar fenomenele acestea? Cărei puteri să i-le atribuim? Răspunsul la întrebările acestea trebuie să-l dea filozofii și teologii, nu medicii“.

„Dar dacă totuși e iertat să-mi exprim părerea, voi zice, că mie nu mi-se pare imposibil, din contră mi-se pare necesar, să admit de cauze ale faptelor analizate niște *ființe nemateriale*, cari chiar prin mijlocirea fenomenelor acelor speciale, ne dovedesc și ne arată existența lor“. Că apoi, ce fel de ființe spirituale sunt acestea, după părerea lui Lapponi, am văzut la cauza fenomenelor hipnotice superioare.

Aci numai atâta s'ar mai putea întreba, că pentru ce permite Dumnezeu diavolului să-și facă mendrele, în mijlocul societății creștine? — Adevăratele motive numai Dumnezeu le știe. Dar pentru aceea putem face și noi unele coniecții.

a) Se poate, ca ispitele acestea diavolești să fie pentru unii: *pedeapsă*; pentru oarecari fărădelegi necunoscute înaintea mulțimei; poate să fie pedeapsă și pentru societatea creștină, pe care o vedem

abătându-se dela Dumnezeu și dela religie, trecând la indferentism, materialism, pozitivism și necredință; eschizând pe Dumnezeu și religia mai de pretutindenea.

β) Poate să fie și un *aviz părintesc* pentru lumea noastră cufundată în materialism, ca prin mijlocirea fenomenelor spiritiste oamenii să-și deschidă ochii și să vadă că sunt și lucruri, pe cari nu le văd, și că nu se gată toate cu moartea, ci este încă o altă viață. Și aieva oamenii se și pot convinge despre adevărurile religioase; și de fapt mulți se și întorc la credință. Pentru aceia însă, cari nu vreau să vadă lumina, ori se încred orbește în răspunsurile spiritelor: spiritismul e un aviz fără efect. Căci nevrând ei să creadă cuvântului dumnezeiesc, ori să-și părăsească pasiunile, au născocit desvoltarea succesivă și desmaterializarea treptată a *spiritelor materiale*, făcându-se astfel vrednici succesori ai lui Darwin. Aceștia sunt: spiritiștii. Părerile lor au aflat răsunset în descoperirile spiritelor, cari propun materialitatea sufletelor omenestii, neexistența iadului, fericirea tuturor oamenilor, etc. Pentru aceștia spiritismul va fi o pedeapsă a necredinței și a orbiei lor sufletești.

Articolul X.

Învățătura bisericii referitor la fenomenele spiritiste.

Natura superstițioasă a fenomenelor spiritiste se vede în fine și din credința bisericilor creștine.

I. Înainte de toate fie credința bisericilor protestante (anglicană și protestantă). Credința lor se vede:

1. Din cărțile cari apărură în contra spiritismului.
2. Din deciziunile conciliilor.

Cei mai însemnați auctori protestanți, cari s'au ocupat cu spiritismul și l-au condamnat ca pe o superstiție diavolească, sunt: *Telmage*, preot protestant din Brooklyn, în statul New-York (America); *Dr Lehmann*, preot evangelic și redactor la foaia din Königsberg „Evangelische Kirchenzeitung“; Revista „*St. Louis Globe-Demokrat*“ (din America); Profesorul *Dr Luthardt*, membru la senatul bisericesc din Lipsca, care a scris și o epistolă lui Zöllner în 1879. Într'însa zicea: „Pentru câștigarea cunoștințelor, Dumnezeu ne-a dat numai două căi: calea fapturilor, cari cad sub simțuri, și calea descoperirii. Prima pentru câștigarea de cunoștințe profane; a doua pentru câștigarea cunoștințelor de mântuire. Calea de a intra în legătură cu spiritele, și de a ajunge prin mijlocirea lor la deslușiri, nu e descoperită, și nu e dată de Dumnezeu. Așadar a umbla pe calea aceasta, e a umbla în contra voinții lui Dumnezeu; și prin urmare calea aceasta e o cale, carea duce în rătăcire și nu e o cale indiferentă pentru suflet. Acesta e pericolul, care m'a îndemnat să scriu șirele acestea... Eu cred, pe baza scripturei, că spiritele de cari e vorba aci, stau în legătură cu împărăția cea întunecată a dracilor, cu cari nouă nu ne este iertat să comunicăm, pentrucă e foarte periculos pentru noi“. — Tot de auctorii aceștia se mai țin: *Oehninger* din Augsburg (1880); și auctorul unei cărți angleze, tradusă pe nemțește: „Was ist Magnetismus? Und was sind seine Begleiter: Hellsehen und Befragen der Toten?“

Între hotăririle conciliare, fie: *Sinodul bisericii anglicane* din 1881, în care s'a combătut spiritismul; *Sinodul superintendentului din Glauchau* (Germania), din 1883; *Consiliul regnicolar al bisericii luterane din Drezda*, din 1884. Consiliul acesta a publicat și un concurs pentru o carte în contra spiritismului. *Consiliul bisericesc regnicolar german*, tot de atunci. În consiliul acesta s'a impus preoților, respective predicătorilor, să-și ridice vocea în contra spiritismului; pe cei ce au apucat pe povârniș, să-i abată; iar de nu vor voi să-i denunțe episcopului, respective superintendentului. Dacă nu-i va succede nici acestuia să-i aducă la calea adevărului, atunci consiliul regnicolar îi va lipsi de împărțirea cu s. Euharistie, și le va denega dreptul de a fi nănași, până ce nu se vor întoarce.¹⁾

(Va urmă.)

¹⁾ Ignotismo e Spiritismo, pag. 190 și urm.

¹⁾ Wolkenberg, pag. 262—264.

Dracul în școală,

Povestire populară, după Bolanden tradusă de
Augustin Paul.

(Continuare).

25

Adam se uita cu frică la periculosul fluid.

„Și cum să-i jucăm festa cu vitriolul?”
întrebă el.

„Ușor de tot! El are o bucată lungă
de pânză întinsă pentru bilit în ograda școlii.
Noi să vărsăm tot vitriolul pe pânză, cât este
ea de lungă. Aceasta are să supere de moarte
pe învățător și pe femeia lui fudulă, — iar
noi vom râde bine. Ești de acord?”

„Nu, Evo — după aceasta ar urma o
altă bătaie!”

„Prostule, doar noi nu vom trăda ni-
mica, — nimeni nu va ști cine a făcut-o.
Eu am să spun mamei că am pierdut sticla
și mâne am să mă duc din nou la Altdorf.”

„Evo, fă singură acest lucru! Tu n'ai
nevoie de tovarășia mea. Dacă ai să-l faci, eu
am să-ți dau cadou broșa, pe care am gă-
sit-o. Știi, broșa cea frumoasă cu pietrii co-
lorate.”

„Am să torn singură vitriolul pe pânză!
Dar tu Adame să nu mă tradezi!”

„Fii sigură că n'am să te tradez.”

Eleva lui Knack dispărură.

Adam nu mai plângea; el stătura încă
câtva timp la gard și zimbă în sine, mul-
țumit de planul făcut.

A doua zi Knack se prezentă din nou
la primar.

„Astă noapte mi-s'a stricat o bucată de
pânză, pe care o cumpărasem nevastămea de
la o țărancă din Altdorf, și pe care o întin-
sesem la bilit. Cineva a turnat vitriol pe ea”,
raportă învățătorul cu voce tremurândă.

„Ce fel?” strigă Redlich indignat. „O
bucată de pânză? Ei — din ce în ce devine
mai frumos. De când există comuna Schwan-
heim, nu s'a întâmplat așa ceva. Cine a fă-
cut-o? Pe cine bănuiești?”

Knack dădura din umeri.

„Eu am mulți dușmani aici.”

„Doar nu vei crede, că aceasta a fă-
cut-o vre-un om mare? Nu, — de sigur nu!
Asemenea mișei nu există în Schwanheim.
Făptuitorul a fost de sigur iarăș unul din
elevii d-tale, — este o adevărată halimă! Po-
liția are să găsească pe tinărul criminal.”

În urma aceasta s'a făcut o anchetă în
cursul căreia s'a aflat, că o fată din Schwan-
heim a cumpărat în zilele acelea de două
ori vitriol. Luată la interogator, Eva a mă-
rturisit, că prima sticlă a pierdut-o, iar pe
a doua a dat-o măsei. Chiar și oala încă a
fost cercetată, stricătorul pânzei însă n'a
putut fi găsit.

X. Roza reînnoiește rugămintea către Toni, ca să se facă învățător.

Anton Gerstle a absolvat gimnaziul cu
laudă și avea dreptul să se înscrie acum la
universitate. Acuma era un tinăr voinic de
douăzeci și unu de ani, bucuria părinților
săi și speranța Rozei. Între dânsa și Toni
era un secret bazat pe promisiunea reciprocă
din chioscul din grădină. În timpul celor 6
ani trecuți de atunci ea a rămas atașată cu
iubire lui Toni, și prin urmare credincioasă
promisiunii sale. La început, când Toni ve-
nea acasă în vacanțe, ea se apropia de dâ-

sur: cu aceeași naivitate de copil, ca și mai
înainte. După ce însă se făcra mai mare își
impunea oare-cari rezerve. Ea nu și-a călcat
nici odată demnitatea de fecioară, de câte
ori ședeau singuri numai amândoi și vorbeau
de contractul lor din copilărie.

Tinărul recunoscuse avantajele de cari
se bucura Roza, și-i aprecia deșteptăciunea,
castitatea inimei și adâncă-i pietate, — ca-
lități, cari îi transfigurau extraordinară-i
frumusețea corporală și-i împrumutau o deosebită
valoare.

Acuma însă, când poseda eminente cer-
tificate de abiturient și avea prospecte de o
carieră strălucită în serviciul statului, —
acuma îi venea greu să-și țină promisiunea
adeacă să se facă un simplu învățător primar.
El și-a descoperit Rozei dificultățile ce le
avea, și era cât pe aci să-i ceară deslegarea
dela făgăduința dată.

Era iarăș toamnă și ei ședeau amândoi
în chioscul din grădină. — Toți cufundați în
gândiri serioase, iar Roza foarte îngrijată.

„Ceea ce ne-am făgăduit atunci reci-
proc, a fost o făgăduință copilărească”, zise
el. „Ar fi curios, ba poate chiar stupid, dacă
un tinăr care a ieșit din gimnaziu ca premi-
ant, s'ar face un modest învățător rural. În
câțiva ani pot să ocup o poziție respectabilă
ca funcționar de stat, apoi să avansez și să
ajung poate chiar căpitan districtual. Te rog
decă, nu mă ținea de vanitos”, adăugă el
țintind în ochii Rozei. „Principiile creștinești
cărora n'am să devin infidel nici odată nu
interzic năzuința spre poziții mai înalte. Din
contra este o datorie creștinească a-ne plasa
talentele primite dela Dumnezeu în admini-
strarea unor funcțiuni influente.”

Ea îl asculta cu atențiune. Fața-i vir-
ginală deveni albă ca un crin, iar ochii ei
străluciau în mod straniu. În sufletul ei se
petrecea o luptă teribilă.

„Va se zică șase ani de zile noi în-
zadar am nădărdit, ne-am rugat și am aș-
teptat un rezultat fericit”, zise ea cu un ton
de durere profundă.

Atitudinea ei îl neliniștea încă și mai
mult decât vorbele.

„Înzadar? Nu, Roză, nu! Aprecierea
ce o fac calităților tale spirituale și corpo-
rale, înclinația și iubirea mea către tine sunt
și astăzi aceleași, și vor rămânea totdeauna!
Anul trecut mi-ai făgăduit că-mi vei fi soție,
— de această făgăduință nu te pot deslega
nici odată.”

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

„Convorbiri literare”. Anul XL. Nr. 9.
cu următorul cuprins: I. A. Basarabescu,
Perseanu (schită). — C. Drouhet, Leconte
de Lisle. — Duiliu Zamfirescu, Ceea ce nu
se poate. (roman). — G. M. Murgoci, Potopul
cel mare și interpretarea lui științifică. —
G. G. Antonescu, Pozitivismul și materialismul
în filozofia germană contemporană. — V.
Pârvan, Câteva cuvinte cu privire la orga-
nizația provinciei Dacia Traiană. — Bibliografie.

„Sămănătorul”, revistă literară. Anul V.
Numărul 41, cu următorul cuprins: N. Iorga,
Pentru Olimpicele românești. — Șt. O. Iosif,
Feți-Frumoși (poezie de Carmen-Sylva). —
Elena Farago, Siminoc stingher în drum
(poezie). — L. Dăuș, Cerșitor și rege (poezie).
— Mihail Oltescu, La Hram (schită). — A.
G. Buzoianu, Sonet. — Lazăr Iliescu, Vul-
tural. — G. G. Orleanu, Voichița Radului. —
V. Caraivan, Popa, boierul și vechilul (snoavă).
— G. Săpunaru, Învățătorul nostru. — N.
Iorga, Cronică. — În supliment: Din mar-
ginea Dunării: Sosirea lunții; Din marginea
Dunării: La pândă; (după fotografiile artistice
de dna Farago.

„Mângâierea creștinului”, carte de ru-
găciuni, întocmită de Ioan Genț, protopop
gr.-cat. în Oradea-Mare, se vinde în legături
noi foarte frumoase și mult mai ieftine ca
cele de pe aici, ieșite din renumita fabrică
de compactorie alui Ioan Bot, Steinbrenner
din Winterberg (Boemia). Prețul lor este:
a) Imitație de os (albă), cu crucea aurită,
tăietură aurită și toc, un exemplar 4 cor.;
b) Imitație de os (albă), cu cruce de os,
tăietură aurită și toc, un exemplar 4 cor.
60 fil.; c) Imitație artistică de fildeș (albă),
cu cruce frumoasă, împodobită cu aur și de-
corațiune de mărgăritar și cu pictură de flori
artistică, cu tăietură aurită și toc, un ex.
6 cor. 20 fil.; d) piele de chagrin căptușită
(neagră), cu cruce aurită, tăietură aurită și
toc, un exemplar 4 cor. 30 fil. — Afară de
acestea din celea compactate la Schmidt în
Oradea-Mare, se vinde: 1) Din ediția popo-
rală, un exemplar 1 cor. 20 fil., al 11-lea
exemplar dându-se gratuit; 2) Legat în pânză
(neagră) foarte trainică, cu cruce aurită, tă-
ietură aurită și toc, prețul unui exemplar
dela 2 cor. 90 fil. redus la 2 cor.; 3) Legat
în piele tare (neagră), cu cruce aurită, tă-
ietură aurită și toc, prețul unui exemplar
dela 5 cor. redus la 4 cor. — Toate acestea
se pot procura dela autor (Nagyvárad, Szta-
roveszky utca 6.); precum și dela Librăria
Seminarială din Blaj.

Proprietar, editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

FISCHER & COMP. NAGYENYED Ungaria.

100 JUG. CAT.

Cei mai frumoși pomi reditari.

Cei mai buni altoi de vițe.

80.000 arbori fructiferi.
1 milion plante pentru gard viu.
1 milion sujete (pădureți).
Arbori de promenadă, tufișe decorative
roza poame cu boabe etc.

1 1/2 milion altoi de vițe
Vițe europene și americane
cu și fără rădăcină.
Cataloge și instrucțiuni de
cultivare gratis.

ȘCOALELE DE POMI ȘI VIȚE DE VIȚE ÎMPREUNATE FISCHER & COMP. ȘI M. AMBROSI.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

(8) 23-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut. construite spre ale întoarceri cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt măntuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cererea gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transilvania“

din Sibiu

(7) 23-52

↳ întemeiată la anul 1868 ◀

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

◉ contra pericolului de incendiu și exploziune. ◉
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

◉ ◉ asupra vieții omului ◉ ◉

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: capitale asigurate asupra vieții:

90,981.088 coroane.

9.125.898 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:
pentru despăgubiri de incendii 4,077,788.78 c. petru capitale asigurate pe viață 3,568,863.37 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:
Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etajiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

De vânzare:

(25) 7-10

Circa 30,000 altoi de viță cu rădăcină clasa I-mă, altuiți în viță americană („Riparia portalis“) după metoda cea mai bună (altoirea forțată):

Altoi:	Struguri mestecați	(Vegyes borfaj)	1000 buc. = 150 cor.
„	„ Rizling italian	(Olasz rizling)	„ „ = 160 „
„	„ Zierfandl	(Ezerjó)	„ „ = 160 „
„	„ Silvan verde	(Zöld szylváni)	„ „ = 160 „
„	„ galbini	(Mézés fehér)	„ „ = 180 „
„	„ moi	(Mastos fehér)	„ „ = 180 „
„	„ goarneși	(Járdovány)	„ „ = 180 „
„	„ fetești	(Erd. Leányka)	„ „ = 180 „
„	„ Șmighiră	(Som, Furmint)	„ „ = 180 „

Viță pentru struguri de masă:

Altoi:	Chasselas Fontainebleau	100 buc. = 22 cor.
„	„ Gama Drome	„ „ = 27 „
„	„ Madelaine Angevine	„ „ = 22 „
„	„ Passatutti	„ „ = 24 „
„	„ Muscat Hamburg	„ „ = 28 „

Altoi cl. I-mă de 2 ani 1000 buc. = 220 cor.; Altoi cl. II-a de 1 an 1000 buc. = 80 cor.

Szancsal, u. p. Balázsfalva.

Ioan Bărbat,

învățător, absol. al curs. de vierit din Aiud.

La comandă rog a se trimite 1/2 anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându-se posta sau stațiunea căii ferate. Pachetarea se va face cu îngrijire socotindu-se spesele proprii. Reclamațiunile se iau în considerare, dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire.

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg. 24 fil.

Declamări poezii alese din
autorii români
pentru tinerimea din școlile populare.
Prețul 40 fileri.

A apărut:

LITURGIERIUL

Prețul unui ex. pe hârtie „prima“
crudo 6 cor.
legat 9 „
Pe hârtie velină consistentă:
crudo 5 cor.
legat 8 „

BIBLIOTECA UNIREI.*)

1. Benhur sau zilele lui Mesia, de Levis Wallace, 2 v. 2.90
2. M. Eminescu. Studiū critic 90
3. Câte-va momente din începuturile bisericii rom. de C. Anner 20
4. Nume de familie la românii din Ungaria, de A. Viciū. 12
5. Din viața lui I. Micul de M. Străjan 16
6. Albertina. Povestire de Dr. V. Bojor. 30
7. Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II. 340
8. Cele două fețe ale lumii de Nicu 30
9. Ziua Deșteptării de Aurel Fodor 16
10. Cele două conștiințe, pieză teatrală în 5 acte, trad. de Simion Zehan 40

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 10 Nrii, li primesc cu 6-10 cor. în loc 8-84 cor.

Tusă!

Cine nu să îngrijește de tusă păcătuște contra sa.

Caramelle
de piept
ale lui Kaiser

cu 3 brazi

probate de medici și recomandate contra tusei, răcelii, guturaiului. 4518 recunoștințe dovedesc efectul minunat al acestei medicini. — Un pachet costă 20 și 40 fil. și să pot afla la farmacia Carol Schiessal — Blaj. (13) 15-82